

ARBEIDSMEDISINSK AVDELING

ST. OLAVS HOSPITAL HF - UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

ÅRSRAPPORT FOR 2013

www.stolav.no/arbeidsmedisin

Innledning

Administrativ plassering

Arbeidsmedisinsk avdeling er administrativt underlagt Klinikk for Lunge- og arbeidsmedisin ved St. Olavs Hospital HF – Universitetssykehuset i Trondheim. Klinikksjef er Anne Hildur Henriksen. Avdelingen har lokaler i østfløya i 2. etg i 1902-bygget på sykehuset. Her disponerer vi sammen med ISM ved NTNU et kontorlandskap med 16 plasser, og sammen med Arbeidsmiljøavdelingen ved St. Olavs hospital tre undersøkelsesrom, spiserom og møterom. Avdelingen er også tilknyttet Institutt for samfunnsmedisin ved Det medisinske fakultetet ved NTNU (se v. nedenfor).

Milepæler

Året 2013 var spesielt ved at overlege Håkon Lasse Leira gikk av som pensjonist ved årsskiftet 2012/13 og kontorleder Inger Fredriksen gikk av ved utgangen av februar. De har begge vært sentrale for avdelingens drift på uendelig mange måter helt siden avdelingen startet i 1990. I sammenheng med overlege Leira sin avgang var det svært hyggelig at han 2013 av medisinstudentene ble utnevnt til årets foreleser for 2012. Etter at stillingen som overlege etter Leira ble utlyst to ganger i 2012 og 2013 uten at vi fikk tilstrekkelig kvalifiserte søkere, har avdelingen i samråd med klinikkledelsen bestemt seg for å holde stillingen vakant inntil videre.

Stillingen som kontorleder ved avdelingen ble i 2013 forsøkt dekket gjennom et samarbeid med Lungeavdelingen om en sekretær som arbeidet halve tiden på hvert sted og som var underlagt kontortjenesten ved Lungeavdelingen. Da dette ikke var fullt ut tilfredsstillende verken for den som var i stillingen eller avdelingen, valgte vi på høsten å utlyse stillingen som 50 % sekretær kombinert med 30 % for prosjektarbeid.

Legene Marianne Krizak Halle og Bjørn Buan sluttet også i sine utdanningsvikariater i h.h.v. februar og april for å gå tilbake til jobber som bedriftsleger. Lege Fredrik Jervell, som fra april 2012 hadde hatt permisjon fra sin LIS stilling i 16 måneder for å få tjeneste som bedriftslege, sluttet formelt i avdelingen i august 2013 for å fortsette som bedriftslege i Statoil.

Yrkeshygieniker Solveig Føreland fikk fra august 2013 permisjon fra sin stilling for å jobbe ett år i et vikariat som yrkeshygieniker i Elkem.

Ellers har året vært preget av rekruttering for å fylle opp ledige stillinger og vikariater. I så måte var vi heldige ved at flere av søkerne til utlyst LIS-stilling (nov. 2012) kunne begynne i vikariater som etter hvert har gitt mulighet for forlengelser. Den utlyste stillingen ble i august besatt av Sindre Rabben Svedahl som litt til og fra har vært forskerlinjestudent og stipendiat ved avdelingen siden 2005. I tillegg har vi gjennom året rekruttert fem andre leger som har påbegynt sin spesialistutdanning hos oss.

Av andre hyggelige ting kan nevnes at vi den 14.-15. mai hadde avdelingsseminar på sykehusets hytte på Røros (vi er ikke større enn at vi fikk plass til alle) med omvisning i Olavsgruva og bergverksmuseet og bedriftsbesøk på Scandinavian Business Seating A/S (Håg).

Samarbeid om landbrukshelse

Avdelingen har fra 2008 en faglig samarbeidsavtale med Landbrukets HMS-tjeneste (LHMS) på Kongsberg. Avtalen innebærer utveksling av informasjon og faglig bistand innen arbeidsmedisin og yrkeshygiene. En av hensiktene med avtalen er at avdelingen på litt sikt skal forsøke å styrke kompetansen og prosjektvirksomhet innen landbruk og helse. LHMS ble fra 1.1.2014 en del av Norsk landbruksrådgivning (NLR) uten at det påvirket samarbeidsavtalen med oss.

Samarbeid med bedriftshelsetjenester og bedrifter

Fra 2010 har vi også opprettet samarbeidsavtaler av litt ulikt omfang om arbeidsmedisinsk bistand med Bedriftshelsa Fron A/S og Hemne Felles Bedriftshelsetjeneste. Avtalen med førstnevnte ble avsluttet ved årsskiftet 2013/14 og med sistnevnte ved årsskiftet 2012/13.

Avtalen som avdelingen har hatt med Elkem Tana om arbeidsmedisinske tjenester fortsetter.

Brukergruppe

Avdelingen fikk i 2008 opprettet en brukergruppe med representanter for Arbeidsmiljøskaddes landsforening, Landslaget for hjerte- og lungesyke og Norges astma- og allergiforbund. Leder for gruppa er fra 2009 Rolf Broholm fra Hørselshemmedes forening.

Besøk i avdelingen

I 2013 hadde vi blant annet hyggelig besøk fra LHMS v/ Mette Hågensen og Per Olav Rian den 21.mars, fra BHT i Trondheim kommune v/ Hans Jakob Busch og Åse Dalseth Austigard den 17. april, fra NAV Sentralt yrkessykdomskontor v/ Heidi Sjøberg og Andreas Grüner den 7. mai, og fra Risto Rautiainen fra University of Nebraska, Medical Center og Anne Marie Heiberg fra LHMS den 3.juni.

Avdelingen hadde i april-mai 2013 gleden av å være vertskap for en gruppe fra Statens arbeidsmiljøinstitutt som hos oss undersøkte arbeidstakere fra avløpsanlegg i regionen.

”Status presens”

Ved utgangen av 2013 hadde vi ved avdelingen tre overleger, en sykepleier, to yrkeshygienikere (hvorav en i permisjon), en yrkeshygienisk prosjektmedarbeider (i fødselspermisjon), en sekretær i 50 % , en LIS ansatt og fem LIS i vikariat (hvorav en i fødselspermisjon). Avdelingens andre ”faste” stilling for LIS var utlyst i nov. 2013 med flere interne søkere og ny sekretær i 80 % ble tilsatt i desember 2013 for tiltredelse på nyåret. Aktiviteten med yrkeshygienisk og pasientrettet arbeid, samt videre og etterutdanning er høy og stemningen god.

OPPGAVER OG MÅLSETTINGER

Hovedmålsetting

Arbeidsmedisinsk avdeling vil arbeide for å gi befolkningen, den øvrige helsetjenesten og arbeidslivet i Midt-Norge et faglig fullverdig og geografisk likeverdig tilbud av arbeidsmedisinske tjenester for gjennom det å bidra til forebygging av arbeidsrelaterte skader og sykdommer.

Delmålsettinger/oppgaver

- 1) Utrede pasienter der man mistenker at det foreligger en yrkesmessig årsak til deres sykdom. Ved siden av vektlegging av forebyggende tiltak er det en målsetting med dette å bidra til pasientens rettigheter i forhold til NAV og andre blir ivaretatt og at personer med

- arbeidsrelaterte sykdommer eller skader får tilrettelegging for fortsatt deltagelse i arbeidslivet. Ventetiden for henviste pasienter skal ikke overstige 2-3 måneder.
- 2) Foreta vurderinger og arbeidsmiljøutredninger på arbeidsplasser i tilknytning til pasienter der avdelingen er involvert i utredningen, eller der avdelingen har fått henvendelse fra bedriftshelsetjenester eller andre.
 - 3) Samarbeide med bedriftshelsetjenester og andre om forebyggende tiltak og oppfølging av arbeidstakere som er eller har vært utsatt for mulig helseskadelig påvirkning i arbeidssammenheng.
 - 4) Drive arbeidsmedisinsk forskning og utredning bl.a. om hvordan fysiske, kjemiske, biologiske, psykiske og organisatoriske forhold i arbeidslivet virker inn på folks helse. Dette skal skje ved at avdelingen driver egne internt og eksternt finansierte forskningsprosjekter, og at avdelingens personale deltar med fagkunnskap i forskningsprosjekter som drives av bedriftshelsetjenester og andre avdelinger/institusjoner.
 - 5) Være konsultasjons- og informasjonsorgan for myndigheter, institusjoner, bedrifter, fagforeninger og andre i spørsmål som angår sammenhengen mellom arbeid og helse.
 - 6) Drive utdanning i arbeidsmedisin og yrkeshygiene.

Personalet ved avdelingen har i 2012 bestått av:

- Avdelingssjef / overlege Bjørn Hilt
- Overlege Oddfrid Aas (nestleder og fast stedfortreder for avdelingssjef)
- Lege i spesialisering (vikar) Bjørn Buan (til 14.4.2013)
- Yrkeshygieniker Morten Buhagen
- Administrasjonskonsulent Inger Fredriksen (til 1.3.2013)
- Yrkeshygieniker Solveig Føreland (Permisjon fra 1.8.2013)
- Lege i spesialisering Fredrik Jervell (permisjon til og slutt 30.8.2013)
- Lege i spesialisering (vikar) Marianne Krizak Halle (til 1.3.2013)
- Sykepleier, klinisk spesialist Torgunn Qvenild
- Lege i spesialisering Sindre Rabben Svedahl (fra 1.9.2013)
- Forsker Pål Romundstad (20 %)
- Overlege Siri Slåstad
- Lege i spesialisering (vikar) Anna Grønskag (fra 20.1.2013)
- Lege i spesialisering (vikar) Signe Lohmann-Lafrenz (fra 1.2.2013)
- Lege i spesialisering (vikar) Anne Elise Blokkum Pedersen (fra 15.2.2013) (fødselsperm. fra 15.5.2013)
- Lege i spesialisering (vikar) Anne Haug (fra 1.3.2013)
- Lege i spesialisering (vikar) Idun Alma Torvik Ramsdal (fra 21.10.2013)

Eksternt finansierte prosjektmedarbeidere:

- Doktorgradsstipendiat Sindre Svedahl (10 %) (til 30.8.2013)
- Prosjektmedarbeider Siri Fenstad Ragde (fødselsperm fra 1.10.2013)

Bjørn Hilt og Solveig Føreland har 20 % bistillinger ved Institutt for samfunnsmedisin (ISM) ved DMF ved NTNU som h.h.v. professor II i arbeidsmedisin, førsteamanuensis II i yrkeshygiene. Under Solveig Føreland sin permisjon vikarierer Anna Grønskag og Morten Buhagen i hver sin 10 % stilling ved ISM. Som LIS ved Arbeidsmedisinsk avdeling fortsetter Sindre Rabben Svedahl som 20 % stipendiat ved ISM så lenge stipendmidlene varer.

Bjørn Buan er lokaltillitsvalgt for Norsk arbeidsmedisinsk forening.

Poliklinikk

Poliklinikkvirksomheten er en av hovedoppgavene til avdelingen. De fleste henvisningene til Arbeidsmedisinsk poliklinikk kommer fra fastlege/allmennlege, men vi får også henvisninger fra andre sykehusavdelinger, først og fremst fra lungeavdelingen, samt privatpraktiserende spesialister og bedriftsleger. Også i 2013 ble mange av utredningene gjennomført som ledd i sakkyndigoppdrag for NAV i forbindelse med spørsmål om yrkessykdom. De fleste som blir henvist til vår poliklinikk, kommer naturligvis fra vår egen helseregion, men vi har også noen fra andre deler av landet, heriblant noen "second opinion"-saker. Vi har også dette året greid å holde korte ventelister ved poliklinikken. De fleste får time innen 2 måneder etter at vi har mottatt henvisningen. Antall utredninger ved Arbeidsmedisinsk poliklinikk i 2013 var 280. Dette er på samme nivå som tidligere år. Lungesykdommer er fortsatt den dominerende sykdomsgruppen blant de som utredes ved poliklinikken. Tilfeller av astma og KOLS utgjorde i 2013 bortimot en tredel av utredningene. Kreftsykdommer er en annen sykdomsgruppe vi ser relativt mange tilfeller av. Her er det særlig lungekrefttilfeller det dreier seg om. I 2013 ble 31 pasienter med lungekreft utredet ved poliklinikken. I tillegg har vi gjennomført arbeidsmedisinsk vurdering av et antall lungekreftpasienter som har vært inne til behandling ved Lunge- eller Kreftavdelingen. Av andre tilstander som ble utredet, kan nevnes 24 tilfeller av hudsykdommer og 10 med spørsmål om vibrasjonsbetinget skade. Antallet løsemiddelskader har gått stadig nedover de siste årene. I 2013 var ca 25 personer henvist til poliklinikken på grunn av kognitive problemer, og i 6 av disse tilfellene ble det funnet holdepunkter for toksisk betinget skade. En relativt stor andel av de som var henvist med spørsmål om løsemiddelskade viste seg å ha en uspesifikk overfølsomhetstilstand.

For enkelte av pasientene har vi i forbindelse med utredningen hatt samarbeid med bedriften og/eller bedriftshelsetjenesten. I noen saker ble det som ledd i utredningen foretatt bedriftsbesøk. Ellers har vi som før gjennomført samarbeidsmøter med Lungeavdelingen og Hudavdelingen og med våre samarbeidende nevropsykologer.

Yrkeshygiene

Det yrkeshygieniske arbeidet har i 2013 i stor grad vært preget av at avdelingen etter sommeren kun har hatt en yrkeshygieniker. Mye av ressursene har da gått med til rutineoppgaver, undervisning ved DMF samt noe ekstern undervisning.

Også i 2013 er det Marienborgprosjektet som har tatt mye tid. Den yrkeshygieniske delen av dette prosjektet fokuserer på retrospektiv eksponeringskarakterisering hos arbeidstakere som har jobbet ved NSBs verksteder på Marienborg fra begynnelsen av 1950-tallet og fram til 2011. Sluttrapporten skrives i 2014.

Prosjektet "Kartlegging av eksponering for diatermirøyk" har det vært brukt en del ressurser på. I tillegg er det gjort en del målinger på avløpsanlegg i samarbeid med STAMI.

Følgende yrkeshygieniske måleoppdrag gjennomført i 2013:

- Måling av sveiserøyk (Skanska Øysand)
- Måling av lystgass på fødestuer (Sykehuset Namsos)
- Eksponering av fiber i smelteverk

Ved de fleste bedriftsbesøk som avdelingen har vært på, har en eller flere av yrkeshygienikerne deltatt som kompetansepersoner. Dette er besøk som iverksettes i forbindelse med

pasientutredning, utdanning av spesialister i arbeidsmedisin eller i forbindelse med mulige måleoppdrag. Ved flere av besøkene deltar også bedriftenes egne bedriftshelsetjenester.

Bedriftsbesøk er i 2013 gjort hos følgende bedrifter:

- Mesterbakeren, Tiller
- Skanska Stålfabrikken, Øysand
- Weee Recycling, Øysand
- Godt Brød, Trondheim
- Skanska, tunneldriving, Orkdal
- Samdriftsfjøs med melkeproduksjon, Rissa
- Renseanlegg, Steinkjer
- Håg AS, møbelproduksjon, Røros
- Kjøkkenet ved St. Olavs Hospital
- Kjøkkenet ved Britannia hotel
- Marienborg jernbaneverksted

Avdelingen har en relativt god og ny utstyrspark og er derfor bra rustet til å påta seg nye oppdrag i form av yrkeshygiene eksponeringsmålinger. Et godt fungerende instrumentutvekslingssystem er etablert med IØT, NTNU.

Temadager:

Avdelingen har siden starten i 1990 arrangert arbeidsmedisinske temadager stort sett to ganger hvert år. Målgruppa for temadagene er bedriftshelsepersonell i Midt-Norge.

Temadagene i 2013 var:

- 13.03.2013 Hus og helse
- 06.11.2013 Sveising. Yrkeshygiene og arbeidsmedisin

Frokostseminarer:

Vi inviterer andre fagfolk og interesserte til frokost og faglig påfyll ca. 3 dager i semesteret. Det ble arrangert fem frokostseminar i 2013 med følgende tema:

- 07.02.2013 Forebyggende arbeid og tilrettelegging av arbeid for gravide arbeidstakere ved St.Olavs Hospital
v/Björg Johanne Sørvik, bedriftssykepleier/jordmor,
Arbeidsmiljøavdelingen St.Olavs Hospital
- 02.05.2013 Status om helseeffekter av radiofrekvente felt fra mobiltelefoner, basestasjoner og annet utstyr.
v/Gunnhild Oftedal, førsteamanuensis, HIST
- 06.06.2013 Arbeidsskadedødsfall i Norge: 1970-2010 (Landbaserte virksomheter)
v/Yogindra Samant, overlege, Arbeidstilsynet
Strukturelle endringer og arbeidsulykker i bygg og anlegg
v/Stig Winge seniorrådgiver Arbeidstilsynet
- 19.09.2013 Formalin, formaldehyd og helseeffekter
v/Bjørn Hilt, overlege, Arbeidsmedisinsk avdeling, St.Olavs Hospital
Vibeke Aavik, yrkeshygieniker, Arbeidsmiljøavdelingen, St.Olavs Hospital
- 10.10.2013 Register over eksponerte arbeidstakere
v/Elizabeth Ravn, sjefsingeniør, Arbeidstilsynet i Trondheim

Undervisning

Internundervisning

Som ledd i kravene for leger som er i spesialistutdanning gjennomføres et program med tverrfaglige fagmøter og litteraturmøter i til sammen to timer hver uke. Avdelingen har et utdanningsutvalg for LIS leger. Utdanningsutvalget rapporterer hvert år til legeföreningen om internundervisningen for legenes spesialistutdanning. Utdanningsutvalget ved avdelingen besto ved utgangen av 2013 av Siri Slåstad, Anna Grønskag og Signe Lohmann-Lafrenz.

Medisinstudenter.

Hoveddelen av undervisningen i arbeidsmedisin skjer i studentenes semester ID og IIIC, men faget undervises på flere stadier under medisinstudiet, ofte i samarbeid med andre avdelinger. Støyskader blir for eksempel omtalt under ØNH-avdelingens undervisning om hørselsskader. Samlet timetall i arbeidsmedisin for medisinstudentene er 49 timer forelesninger og 26 timer andre læringsformer. Fra 2013 er de fleste av de ansatte ved avdelingen engasjert i denne undervisningen.

I stadium ID presenterer studentene i grupper en oppgave om arbeidsmiljøpåvirkninger og helse i valgte yrker. I stadium IIIC er en uke satt av til arbeidsmedisin. I denne uka blir det forelest over sentrale tema som ikke er dekket tidligere i studiet og en dag brukes til bedriftsekskursjoner. I år kunne studentene velge mellom Nidar sjokoladefabrikk i Trondheim og den mekaniske bedriften Orkel på Fannrem.

Ingeniørstudenter og EVU-kurs

Fra avdelingen undervises det også i arbeidsmedisin og yrkeshygiene ved Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse på NTNU

Spesialistutdanningen og legers videre- og etterutdanning

I 2013 har avdelingen hatt flere leger i spesialisering (LIS) som enten har fullført eller begynt på spesialistutdanningen ved arbeidsmedisinsk institusjon. Alle LIS har veiledningsopplegg ved avdelingen og deltar i internundervisningen. Anna Grønskag, Signe Lohmann-Lafrenz og Anne Haug har i 2013 startet i gruppebasert veiledningsprogram som ledd i deres spesialistutdanning i arbeidsmedisin.

Oddfrid Aas og Siri Slåstad er med i programkomiteen for Midtnorsk forum for arbeidsmedisinere som hadde møter på St. Olavs hospital 22.5.2013 og 12.12.2013

Prosjekter og annet

Aktuelt prosjektarbeid ved avdelingen vises stikkordmessig i tabellen nedenfor. Mer utførlige beskrivelser av de fleste av enkeltprosjektene finnes på hjemmesiden

www.stolav.no/arbeidsmedisin.

Prosjekt	Kommentarer
Lungefunksjon og nattarbeid	Delprosjekt i forhold til resultater fra Freifjordprosjektet
Arbeidsmiljø og sykenærver hos leger	Samarbeidsprosjekt innen HOUPE-prosjektet
Kokker, arbeidsmiljø og helse	Prospektiv kohortundersøkelse 2010-2020.
Obstruktive lungesykdommer i yrket	Samarbeid med HUNT

Arbeidsrelaterte årsaker til lungekreft	Samarbeid med lungeavdelingen og kreftavdelingen ved St.Olavs Hospital. Slutført 2013. Arbeid med publisering.
Skader i landbruket	Fra 2010, Samarbeid med Senter for bygdeforskning og IRIS.
Lungehelse hos bønder	Samarbeid med HUNT
Psykisk helse hos bønder	Deltagelse som biveileder i hovedprosjekt ved HUNT.
Epidemiologiske oppfølgingsundersøkelser blant tidligere og nåværende ansatte ved NSBs verksteder på Marienborg i Trondheim	Fra 2012. Samarbeid med bedriftshelsetjenesten til NSB i Trondheim og delfinansiert av NSB

Våre fremste samarbeidspartnere for prosjektarbeid har i 2013 vært HMS-fagmiljøet ved Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse ved SVT-fakultetet ved NTNU, STAMI, HUNT, LHMS, Senter for bygdeforskning, Institutt for samfunnsmedisin ved DMF, nevropsykolog Helge Sletvold og Kjemisk institutt ved NTNU og BHT ved NSB i Trondheim.

Bjørn Hilt er biveileder for doktorgradsstipendiat Hanne Weggeberg ved Kjemisk institutt på oppgaven Metal characterization of different size fractions of airborne particulate matter and health effects in humans. Hovedveileder er professor Trond Peder Flaten ved Kjemisk institutt. Bjørn Hilt er også biveileder for cand vet Magnhild Torske som søkte og fikk innvilget et doktorgradsprosjekt fra samarbeidsorganet om bønders psykososiale arbeidsforhold og psykiske helse i HUNT. Hovedveileder er førsteamanuensis Steinar Krokstad ved HUNT.

Bjørn Hilt var medlem og administrator av bedømmelseskomiteén ved cand med Ane Djuv sin doktordisputas for PhD graden i medisin ved NTNU 28.11.2013. Han var i 2013 også medlem av vurderingskomité for tilsetning av professor / førsteamanuensis i arbeidsmedisin ved Universitetet i Bergen. Han er også medlem av ekspertkomité for programmet Kemiska hälsorisker ved AFA Försäkring i Sverige.

Siri Slåstad har i 2013 deltatt i Legeforeningens Sakkyndig komite for kompetanseområdet i allergologi, og er valgt som NAMFs representant i denne komiteen fra 2014 til 2017. Hun leder en arbeidsgruppe som utarbeider forslag til organisering av Regionalt kompetansesenter for allergi, astma og overfølsomhetssykdommer ved St.Olavs Hospital og har som ledd i dette også deltatt i Helsedirektoratets nettverksgruppe for allergisentre. Videre er hun styremedlem i Arbeidsmiljøsentret.

Morten Buhagen er sensor for Norsk Yrkeshygienisk Sertifisering (NYS) ved sertifisering av yrkeshygienikere.

Foredrag

Hilt:

- Epidemiologi, EVU kurs NTNU, 28.1.2013
- Formaldehyd og reproduksjon. Patologforeningens årsmøte, Trondheim 15.3.2013
- Erfaringer fra sakkyndigearbeid, krav til spesialisterklæringer, arbeidsmedisinsk årsaksvurdering. Dnlf Kurs nr. O-27020 Juss i arbeidsmedisinen, Soria-Moria, Oslo 12.4.2013

- Biologiske faktorer og helse, EVU kurs NTNU, 16.4.2013
- Arbeidsrelatert lungekreft og asbestbetingete lungesykdommer, Kurs i arbeidsrelaterte lungesykdommer, Universitetet i Bergen, 24.9.2013
- Arbeidsrelaterte lungesykdommer – hva bør legene tenke på. Spesialistkurs i lungesykdommer, NTNU, 27.9.2013
- Immuntoksikologi. EVU kurs NTNU 14.10.2013
- Arbeidsrelaterte lungesykdommer EVU kurs NTNU 15.10.2013
- Risiko for helseskader ved eksponering for asbest, Personalmøte NTNU 23.10.2013
- Risiko for helseskade ved kjemiske eksponeringer. Inspektørsamling Arbeidstilsynet, 5.11.2013
- Arbeidsmedisinsk historie. Arbeidsmedisinsk veiledningsgruppe, Trondheim 20.11.2013

Buhagen:

- Rehabilitering av undersjøisk veitunnel, NAMF Vårmøte, 29.05.13, Trondheim
- Gruver, asfalt, tunneler, EVU-kurs, 10.09.13, NTNU, Trondheim
- Måling av løsemidler, EVU-kurs, 16.10.13, NTNU, Trondheim
- Rehabilitering av undersjøisk veitunnel, NYF Årskonferanse, 28.10.13, Tromsø

Slåstad:

- Arbeidsrelatert lungekreft, Vårmøte Norsk arbeidsmedisinsk forening, 29.5.13
- Kreft i arbeidslivet, EVU kurs NTNU 11.9.13

Føreland:

- Vernetiltak, EVU-kurs, NTNU, 8.4.13,
- Elektrokjemiske prosesser, EVU-kurs, NTNU, 11.9.13,
- Jobb-eksponeringsmatrise for norsk silisiumkarbidindustri, NAMF Vårmøte, 29.05.13, Trondheim

Aas:

- Risiko for helseskade ved bruk av plantevernmidler. Div. autorisasjonskurs, Skjetlein ressurscenter og Øya Vgs.

Haug:

- Kasus ang arbeidsrelatert astma i lakseindustrien. Midt-Norsk forum for arbeidsmedisinere 12.12.2013.
- Bønder og helse. Arbeidsmedisinsk veiledningsgruppe, Trondheim 21.11.2013

Lohmann-Lafrenz:

- Legers arbeidsmiljø, sykenærver. Arbeidsmedisinsk høstmøte, Bergen. 3.9.2013
- Psykososialt og organisatorisk arbeidsmiljø. Hovedverneombud Helse-Midt Norge, Comfort Park Hotell. 15.11.2013

Rabben Svedahl

- Kokker – arbeidsmiljøfaktorer og tid i yrket. NAMF Vårkonferanse, 29.05.13, Trondheim

Deltakelse på kurs / konferanser / faglige møter

Hilt:

- Fagseminar for overlege Helge Kjuus, STAMI, Oslo 22.1.2013
- AFA försäkring, Kemiska hälsorisker i arbetslivet. Forskningsseminar Stockholm 23.1.2013
- Arbeidsskader. Nordisk/USA Forskningsseminar, Trondheim NTNU, 25.1.2013
- Humanitarian effects of nuclear weapons, Interstatlig konferanse, Oslo 3.-5.3.2013
- Møte om løsemiddelprosjektet, STAMI, Oslo, 9.4.2013
- Human Target, International conference on violence with small arms and light weapons. Villingen Schwenningen, Tyskland, 30.5.-2.6.2013
- Nuclear exits, internasjonal konferanse, Helsinki, Finland 18.-20.10.2013

Qvenild:

- Høstmøte for de arbeidsmedisinske avdelingene, Bergen 2.9.13 – 3.9.13.

Buhagen:

- Bestemmelse av vibrasjoner i arbeidsmiljø, Standard Norge, 13.03.13, Oslo
- NYF Vårkonferanse, 6.5.13, Oslo
- Arbeidsmedisinsk høstmøte, 2-3.9.13, Bergen
- Inhaled Particles XI, 23-25.9.13, Nottingham

Føreland:

- NYF Vårkonferanse, 6.5.13, Oslo
- Inhaled Particles XI, 23-25.9.13, Nottingham

Aas:

- Norsk arbeidsmedisinsk forenings vårkonferanse, Trondheim, 29. – 31.5.2013
- Høstmøte for de arbeidsmedisinske avdelingene, Bergen, 2. – 3.9.2013
- NIVA-kurs: Seeking causes for occupational cancer, Porvoo, Finland, 17. – 20.9.2013
- Fagmøte: Helseplager tilskrevet miljøfaktorer, Helsedirektoratet, Oslo, 6.11.2013

Slåstad

- Vårsmøte Norsk arbeidsmedisinsk forening, Trondheim 29.5.13 - 31.5.13.
- Høstmøte for de arbeidsmedisinske avdelingene, Bergen 2.9.13 – 3.9.13.
- Seeking Causes for Occupational Cancer, NIVA kurs, Porvoo, Finland, 17.9.13 – 20.9.13.
- Høstmøte Norsk forening for allergologi og immunologi, Oslo 7.11.13

Haug:

- Vår-konferanse NAMF, Trondheim 29-31.05.2013
- Høstmøtet for arbeidsmedisinske avdelinger, Bergen 2.-3.09.2013
- Kurs i arbeidsbetingede lungesykdommer, Universitetet i Bergen 23.-25.09.2013

Lohmann-Lafrenz:

- Universitetskurs i kvalitative og kvantitative metoder. NTNU, vinter 2013
- Kurs i Arbeidsbetinget lungesykdommer, Universitetet i Bergen. 23.-25.9.2013
- Nordic research on health and working conditions of the medical profession, Den norske Legeforening, Oslo. 4.11.2013
- Høstmøtet for de arbeidsmedisinske avdelinger, Bergen. 2.-3.9.2013

Grønskag

- Vårkonferanse NAMF, Trondheim, 29.-31.5. 2013
- Høstmøtet for de arbeidsmedisinske avdelinger, Bergen. 2.-3.9.2013

Rabben Svedahl

- Vårkonferanse NAMF, Trondheim, 29.5. 2013
- Høstmøtet for de arbeidsmedisinske avdelinger, Bergen. 2.-3.9.2013

Publikasjoner / rapporter / sammendrag ("abstracts") / formidling

- Føreland S, B. Bakke, R. Vermeulen, E. Bye and W. Eduard: Determinants of exposure to dust and dust constituents in the Norwegian silicon carbide industry. *Ann Occup Hyg.* 2013;57(4)471-431
- Johnsen HL, M.D. Bugge, S. Føreland, H. Kjuus, J. Kongerud, V. Søyseth: Exposure is associated with increased lung function loss among workers in the Norwegian silicon carbide industry. *Occup Environ Med.* 2013;70(11)803-809
- Ragde SF, R.B. Jørgensen and S. Føreland. Personal exposure to ultrafine particles during the use of electrosurgery. *Inhaled Particles XI, Nottingham (Poster)*
- Føreland S. Retrospektiv eksponeringsvurdering av støv og støvkomponenter i norsk silisiumkarbidindustri fra 1913 til 2005. *Yrkeshygieniker* 2013(1)
- Ragde SF. Karakterisering av eksponering for diatermirøyk hos operasjonspersonell på St.Olavs Hospital. *Yrkeshygieniker* 2013(1)
- Svedahl SR, Svendsen K, Tufvesson E, Romundstad PR, Sjaastad AK, Qvenild T, Hilt B. Inflammatory Markers in Blood and Exhaled Air after Short-Term Exposure to Cooking Fumes. *Ann Occup Hyg* 2013;57;230-9
- Mæland JG, Hilt B, Osen KK, Reitan JB. Medisinske virkninger av atomvåpen. *Kronikk, Tidsskr Nor Legeforen* 2013;133:542-4.
- Hilt B et al. Kokker, arbeidsmiljø og helse. Delrapport I. Spørreundersøkelse blant kokker som tok fagbrev 1988-2008. *Arbeidsmedisinsk avdeling, St. Olavs hospital november, 2013*
- Lyngen B, Buhagen M, Qvenild T, Svendsen K, Tufvesson E, Hilt B. Short term exposure to low amounts of airway irritants in a swine confinement building and inflammatory markers in blood and exhaled air. *Ann Agricult and Environ Med*, Akseptert for publisering 2013.
- Storstad O, Holte KA, Aas O. Ulykker og arbeidsmiljø i landbruket. Et første overblikk over sentrale HMS-forhold. 2013 Rapport. Trondheim, Senter for bygdeforskning.

For mer opplysninger om avdelingen og vår virksomhet, vennligst se

www.stolav.no/arbeidsmedisin

Kontaktadresse: Arbeidsmedisinsk avdeling, St. Olavs Hospital HF,
Postboks 3250 Sluppen, 7006 Trondheim
Tlf: 72571314, Fax: 72571347, e-post: arbeidsmedisin@stolav.no

Besøksadresse: St. Olavs hospital, 1902-bygget, andre etasje i østfløya.